บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methodology) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิธีการดำเนินการวิจัย
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยใช้แบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 313 คน แล้วนำมาประมวลและสรุปผล

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการเลือกผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน จากผลการวิเคราะห์ตามขนาดสถานศึกษาที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุด เพื่อสนับสนุนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากนั้นจึงสรุปประมวลผลเป็นรายงานการวิจัยที่สมบูรณ์ต่อไป

คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการเลือกสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ครูในสังกัดมีคุณภาพชีวิตการทำงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากขึ้นไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูในสังกัดมีคุณภาพชีวิตการทำงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากขึ้นไป

3. ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ครูในสังกัดมีคุณภาพชีวิตการทำงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากขึ้นไป

4. ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ครูในสังกัดมีคุณภาพชีวิตการทำงาน มีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป

หากมีขนาดสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก มากกว่าหนึ่งขนาดสถานศึกษา เลือกขนาดสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 35 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน และครู จำนวน 1,788 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 217) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเลือกผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะจง จำนวน 4 คน ตามขนาดสถานศึกษาจากค่าเฉลี่ยสูงสุด

ตารางที่ 9 จำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	792	144
สถานศึกษาขนาดใหญ่	292	48
สถานศึกษาขนาดกลาง	377	64
สถานศึกษาขนาดเล็ก	327	57
รวม	**1,788**	**313**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ โรงเรียนที่สังกัด ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามและประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตการทำงานของครู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งอาศัยแนวคิด หลักการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยกำหนดข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของสุรวาท ทองบุ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน มีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน

1.2 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตเพื่อนำมาใช้เป็นแนวในการสร้างแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิต

1.3 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1.4 สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย โดยกำหนดข้อคำถามเพื่อวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน 6 ด้าน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของสุรวาท ทองบุ (2550 : 81) โดยให้ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักให้คะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนด้านคุณภาพชีวิตของบุคลากรครูใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ ด้านส่วนตัว ด้านการทำงาน ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

2. นำข้อมูลและแนวคิดต่าง ๆ มากำหนดเป็นนิยามศัพท์ เพื่อสร้างแบบสอบถามและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง ครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างไปหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.1 นายยุทธพงศ์ วชิรปัญญาวัฒน์ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษาการวิจัย

4.2 อาจารย์ ดร.สัมภาษณ์ คำผุย วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

4.3 ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติการวิจัย

พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรครูในโรงเรียนในที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนพานทอง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 30 ชุด หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค เท่ากับ .949

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. การเก็บรวมรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มาคัดเลือกและตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ตรวจเช็คความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับ

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจให้คะแนนข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตรวจให้คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่องคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่องคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก

ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่องคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่องคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อย

ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่องคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละของข้อเสนอแนะแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความถี่

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ ด้านส่วนตัว ด้านการทำงาน ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

4.51 -5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 -4.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก

2.51 -3.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 -2.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อย

1.00 -1.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยใช้สถิติ F – test (one-way ANOVA) ในกรณีจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา ทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe และใช้สถิติ T-test ในกรณีจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (วรรณี แกมเกตุ. 2555 : 323) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum_{i=1}^{n} fx_i}{n}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง

$\sum_{i=1}^{n} fx_i$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

n แทน จำนวนตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (วรรณี แกมเกตุ. 2555 : 325) โดยใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

n แทน จำนวนทั้งหมด

1.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และพรรณนา (Descriptive Statistics)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 ทดสอบค่าเอฟ (F – test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่ม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 130)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ

MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.2 ทดสอบค่า T-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตรดังนี้ (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 130)

สูตร 1 เมื่อ $H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1+n_2+n_3}\left\{\frac{1}{n_1}+\frac{1}{n_2}\right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 1$$

สูตร 2 เมื่อ $H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1}+\frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left((S_1^2/n_1)^2 + (S_2^2/n_2)^2\right)^2}{\frac{(S_1^2/n_2)^2}{n_1-1} - \frac{(S_2^2/n_2)^2}{n_2-1}}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ $\overline{X}_1, \overline{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2